

ע"פ 3903/18 - עלי מחאג'נה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

ע"פ 3903/18 - א'

לפני:

כבוד השופט י' אלרון

המבקש:

עלי מחאג'נה

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

בקשה לעיכוב ביצוע

בשם המבקש:

עו"ד אחמד חמזה

בשם המשיבה:

עו"ד מורן פולמן

החלטה

1. עניינה של החלטה זו, בקשה לעיכוב ביצוע עונש מאסר בפועל של 24 חודשים, שהושת על המבקש במסגרת גזר הדין בת"פ 483-12-16, בבית המשפט המחוזי בחיפה (השופט ד' פיש) מיום 25.4.2018.

יחד עם בקשה זו, הגיש המבקש ערעור על הכרעת הדין וגזר הדין בעניינו.

2. על פי המתואר בכתב האישום, מספר ימים עובר למעצרו של המבקש, פרצו דליקות רבות באזורים שונים ברחבי הארץ, שכילו שטחים נרחבים של צמחיה וחורש וגרמו נזק רב לבתים ולרכוש, בין היתר בשל תנאי מזג אוויר קיצוני, רוחות חזקות ויובש.

עמוד 1

המבקש מתגורר בשכונת אל-דאהר באום אל פאחם (להלן: השכונה). ביום 25.11.2016 או בסמוך לפני כן, גמלה בליבו של המבקש החלטה להבעיר את המבנה ולבנות מגורים בשכונה, ולצורך כך הצטייד במצית ויצא עימה מביתו בסמוך לשעה 08:30.

מספר דקות לאחר מכן הגיע המבקש לפאתי השכונה, במקום בו קיימת צמחיה בסמוך לבתים בשלבי בנייה, ושילח את המזיד באופן שהדליק באמצעות המצית את הצמחיה במקום. כתוצאה ממעשיו, התפשטה אש ונשרפו צמחיה וחורש במקום. הדליקה כובתה על ידי אנשי כיבוי אש והצלה אשר הוזעקו והגיעו למקום.

לאחר שהמבקש הבעיר את האש כמתואר לעיל, הוא שב לביתו וכעבור זמן מה, בסמוך לשעה 09:20, יצא שוב מהבית כשברשותו המצית, ובהגיעו למרחק של כ-250 מטרים ממקום ההצתה הראשון, בסמוך לבתי מגורים שבהם נמצאו באותה עת בעלי הבתים, בכלל זה אם ובנה הפעוט, שילח המבקש את המזיד באופן שהדליק באמצעות המצית צמחיה. כתוצאה ממעשה זה התפשטה אש במקום, ונשרפו צמחיה וחורש. הדליקה כובתה על ידי אנשי כיבוי אש והצלה אשר הוזעקו והגיעו למקום, וזאת לאחר שתושבי הבתים פונו על ידי כוחות הביטחון למקום מבטחים.

באירוע השלישי המתואר בכתב האישום, המשיך המבקש והלך בפאתי השכונה, במקום בו קיימת צמחיה, ובסביבות השעה 10:40, בסמוך לבתי מגורים במרחק של כ-400 מטרים ממקום ההצתה השני, שוב שילח המבקש את המזיד באופן שהדליק באמצעות המצית צמחיה. האש התפשטה במטע באופן מיידי ונשרפו מספר עצים וצמחים. אף דליקה זו כובתה על ידי אנשי כוחות כיבוי אש והצלה אשר הוזעקו והגיעו למקום.

כתוצאה ממעשיו של המבקש, נשרף ופולה שטח של צמחיה וחורש בגודל של 2 דונמים לערך, וחדר עשן למספר בתים סמוכים למוקדי ההצתות. בגין כל אלה, נטען בכתב האישום כי במעשיו המתוארים לעיל שילח המבקש את שלושת הזדמנויות, במטרה לפגוע באתר טבע, בצמחיה, או בביטחון תושבי הסביבה.

3. המבקש הורשע על ידי בית משפט קמא, בתום שמיעת ראיות, בביצוע שלוש עבירות הצתה לפי סעיף 448(א) סיפא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

בית המשפט קמא פירט בהרחבה את מכלול הראיות שבאו בפניו, וקבע כי על אף שהעבירות לא בוצעו בשל מניע לאומני, הרי שמעשי המבקש נעשו באופן מכוון ומודע, ולא בטעות או ברשלנות, כפי שטען בתחילה.

עוד קבע בית משפט קמא כי מחומר הראיות עולה כי המבקש שילח את האש תוך מודעות לטיב הסיכון של תוצאות מעשיו.

בית משפט קמא קבע כי אין מחלוקת בדבר הצתת שלושת מוקדי האש על ידי המבקש "כפי שהודה בחקירתו במטרה וכן בעדותו בבית המשפט", ואולם מיקד את הדיון כדלקמן:

"גדר המחלוקת נסב סביב השאלה האם הנאשם [המבקש - י' א'] אכן הלך לשרוף זבל כטענתו, והאם מעשיו נכללים

בגדר הצתה כמשמעותה בסעיף 448 (א) סיפא לחוק העונשין".

בית משפט קמא בחן בהרחבה את גרסאותיו השונות של המבקש בעדותו בפניו, ואת הסתירות שבאו לידי ביטוי בין גרסאותיו לבין ראיות אחרות שבאו בפניו, וקבע כי גרסתו –

"אינה הגיונית ונסתרה בראיות האובייקטיביות שהוצגו. באשר לשקרי הנאשם [המבקש – י' א'], לסתירות ולגרסתו הכבושה, הרי שהם מהווים סיוע לראיות התביעה".

עוד קבע בית משפט קמא כי מהעדויות שבאו בפניו, הרי שמעשי המבקש סיכנו את הבתים ויושביהם ובהם אדם נכה, אם צעירה ובנה הפעוט, ששהו בבתייהם, ואלמלא היו מפונים על ידי כוחות הצלה שפעלו במקום לכיבוי השריפה, היתה נשקפת לחייהם סכנה ממשית.

בית משפט קמא בחן את יסודות עבירת ההצתה כמשמעותה בסעיף 448 (א) לחוק העונשין וקבע כי הוכח היסוד העובדתי של העבירה הבסיסית – "המשלח אש במזיד בדבר לא לו" – שכן הלה שילח אש במזיד. בקביעתו זו נסמך בית משפט קמא על הודאת המבקש בהצתת שלושת המוקדים, ועמד על נזקי ההצתות.

באשר ליסוד הנפשי הנדרש להרשעה בעבירה – "במטרה לפגוע" באחד מהנכסים המנויים, "או בבטחת דרי הסביבה או במטרה לפגוע בבני אדם" – עמד בית משפט קמא על עובדת היות המבקש מודע למעשיו, למזג האוויר ששרר, ולאפשרות תוצאות מעשיו. בסופו של יום, סבר בית משפט קמא כי יש להרשיע את המבקש בשלוש עבירות ההצתה שיוחסו לו.

4. משנפנה בית משפט קמא לדון בגזר דינו של המבקש, בחן את תסקיר שירות המבחן, אשר על פי התרשמותו הלה ביצע את העבירות מתוך שיקול דעת מוטעה ומתוך נטייתו לפעול מבלי להתחשב במכלול הסיכונים הכרוכים בהתנהגותו. להערכתו של שירות המבחן, קיים סיכון נמוך להישנות עבירות דומות בעתיד. משכך, המלצתו היתה "ענישה מוחשית של מאסר בעבודות שירות".

5. בגזר דינו מיום 25.4.2018, דן בית משפט קמא בערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה ממעשי המבקש, בהם הפגיעה בביטחון הציבור והסיכון הרב לחיי אדם ולרכוש בייחוד בתנאי יובש קיצוניים, ואת "התוצאות ההרסניות ואפילו קטלניות" שהיו עלולות להיגרם כתוצאה ממעשיו.

במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, שקל בית משפט קמא את העובדה כי המבקש ערך הכנות לקראת ביצוע העבירה, וכן את העובדה כי המשיך להצית דליקות גם לאחר שגרם לסיכון הציבור בדליקה הראשונה. משכך, קבע בית משפט קמא כי מתחם הענישה ההולם בעניינו של המבקש נע בין 2-5 שנות מאסר, תוך שצוין כי:

"ייתכן כי הגיעה העת בעקבות הסיכון המוגבר שהשריפות מהוות להחמיר עוד בעתיד".

באשר לגזירת העונש בתוך המתחם, שקל בית משפט קמא לקולא, בין היתר, את החרטה שהביע המבקש בתום ההליך, את היותו נעדר עבר פלילי ואת הערכת שירות המבחן כי קיים סיכון נמוך להישנות עבירות כאמור בעתיד. עם זאת, הדגיש בית משפט קמא את הצורך "לשלוח מסר ברור כי הצתת שריפות במכוון בייחוד בתנאי יובש קיצוניים אינה פעולה שהחברה יכולה לסבול".

נוכח האמור, גזר בית משפט קמא על המבקש 24 חודשי מאסר, כמפורט לעיל, בניכוי ימי מעצרו, וכן עונשים נוספים של מאסר על תנאי ותשלום קנס - שאינם מעניין בקשה זו.

הבקשה לעיכוב ביצוע

6. בא-כוח המבקש, בנימוקיו בכתב ובטיעוניו בעל פה, טען כי ערעור המבקש, הנסוב הן על הכרעת הדין והן על גזר הדין, הוא בעל "סיכויים טובים" להתקבל, שכן גדרי המחלוקת בין הצדדים מצומצמים. לשיטתו, המחלוקת העיקרית היא משפטית, ומתמקדת בשאלת היסוד הנפשי בדבר מניעי המבקש, ולצידה מחלוקת ראייתית, הנוגעת לשאלת התקיימות היסוד העובדתי בעבירה, בפרט באשר לשאלה האם, כמתואר בכתב האישום, הצית המבקש צמחיות, חורש ומטע, או שהצית מתחם הגובל בכבישים ובו פסולת, קרשים וקוצים, ללא צמחיה.

כן טען בא-כוח המבקש כי נסיבותיו של המבקש - שהוא על פי הנטען אדם נורמטיבי, ללא הרשעות קודמות, ובעל מסוכנות נמוכה בהתאם להתרשמות שירות המבחן - תומכות כולן בעיכוב ביצוע העונש. בא כוח המבקש הוסיף וטען כי היותה של תקופת המאסר שהוטלה עליו קצרה באופן יחסי, מצדיקה אף היא את עיכוב ביצוע העונש.

לבסוף, נטען כי יש להתחשב בנסיבותיו האישיות של המבקש, בכלל זה נישואיו הצפויים בחודש אוגוסט 2018.

7. מנגד, טענה באת-כוח המשיבה, כי אין מקום לעכב את ביצוע עונש המאסר שהושת על המבקש. לשיטתה, סיכויי הערעור אינם גבוהים, שכן ערעור המבקש נסוב על ממצאי העובדה והמהימנות שקבע בית משפט קמא. בהקשר זה, נטען כי לחובת המבקש עומדות ראיות מוצקות, בכלל זה הודאתו בכך שהצית שלושה מוקדים שונים בשכונה, תוך מודעות להשלכות הצפויות כתוצאה ממעשיו, וכן סרטוני וידאו שצילם מזירת האירוע.

כן נטען, ביחס לסיכויי הערעור, כי נוכח חומרת מעשיו של המערער והסיכון הרב שנגרם לתושבי האזור, בדיון מנע בית משפט קמא מלקבל את המלצת שירות המבחן, וגזר על המבקש עונש מאסר מאחורי סורג ובריח.

לבסוף נטען כי משכו של עונש המאסר ארוך דיו, באופן שתחילת ריצוי העונש לא תרוקן מתוכן את ערעורו של המבקש.

דין והכרעה

8. לאחר שעיינתי בבקשה ושמעתי את טענות הצדדים בדיון שנערך בפניי, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות.

9. הלכה ידועה היא שנאשם שנגזר דינו לעונש של מאסר בפועל יחל בריצוי עונשו עם הטלת עונש המאסר.

החלטה על עיכוב ביצוע העונש תתקבל רק בנסיבות מיוחדות, שיש בהן כדי לגבור על האינטרס הציבורי באכיפה מיידית של גזר הדין (ע"פ 111/99 שוורץ נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(2) 241 (2000); ע"פ 1408/18 מדינת ישראל נ' בן דרור (21.02.2018)).

נסיבות אלה כוללות, בין היתר, את חומרת העבירה ונסיבות ביצועה; את משך תקופת המאסר שנגזרה על המבקש, לצד פרק הזמן בו צפוי הערעור להתברר; את סיכויי הערעור להתקבל; את היקפו של הערעור, והאם הוא מופנה נגד עצם ההרשעה או על חומרת העונש בלבד; את עברו הפלילי של המבקש והתנהלותו במהלך המשפט; ואת נסיבותיו האישיות של המבקש (ראו למשל: ע"פ 1428/18 עאבד נ' מדינת ישראל (27.2.2018)).

10. במקרה דנן, לא מצאתי כי מתקיימות בענייניו של המבקש נסיבות מיוחדות המצדיקות את עיכוב עונשו.

11. באשר לסיכויי הערעור, המבקש מערער הן על חומרת העונש שנגזר עליו הן על עצם הרשעתו בעבירת ההצתה. מבלי להידרש לגוף הערעור, נראה כי עומדת בפניו משוכה גבוהה למדי, נוכח פסק דינו המפורט והמנומק של בית משפט קמא, הנשען על ממצאי עובדה ומהימנות.

12. באשר לאופי העבירות שהורשע בהן המבקש ונסיבות ביצוען, אין חולק כי מדובר בעבירות חמורות, הטומנות בחובן פוטנציאל סיכון רב לחיי אדם ולרכוש ציבורי. לכך יש להוסיף את נסיבות ביצוע העבירה, הכוללות הצתה של שלושה מוקדים, בסמיכות זמן ומקום, בתנאי מזג אוויר קיצוניים ולאחר שהמבקש היה מודע לאזהרות שפורסמו באשר להבערת אש באותם ימים. נסיבות חמורות אלו עומדות לחובתו של המבקש ומטות את הכף שלא להיעתר לבקשתו לעיכוב העונש.

13. איני מקבל את טענת המבקש, לפיה תקופת המאסר שהוטלה עליו קצרה ועל כן תומכת בעיכוב ביצוע העונש. עונש המאסר שהושת על המערער, למשך 24 חודשים, לא נחשב לעונש מאסר קצר, במובן המצדיק את עיכוב ביצועו, שכן אינו מעלה חשש לסיכול מטרת הערעור.

לבסוף, לא מצאתי כי יש במועד נישואיו המתוכנן של המערער כדי להצדיק את עיכוב ביצוע העונש.

14. אשר על כן, הבקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר נדחית.

15. במהלך הדיון שהתקיים בפניי, הצעתי לצדדים לעכב את עונש המאסר עד לאחר תום חודש הרמדאן, על מנת לאפשר למבקש להתארגן כיאות לקראת ההתייצבותו לריצוי עונשו, ובאת-כוח המשיבה לא התנגדה לכך.

16. משכך, המערער יתייצב לשאת בעונש המאסר בפועל שהוטל עליו על פי גזר דינו של בית משפט קמא, ביום 24.6.2018 עד השעה 10:00 בבימ"ר קישון, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על המערער לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

17. יתר רכיבי העונש שגזר בית משפט קמא על המבקש יותרו על כנם, כמו גם תנאי שחרורו עד להתייצבותו לריצוי עונש המאסר.

ניתנה היום, ט"ז בסיון התשע"ח (30.5.2018).

ש ו פ ט